

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **B.**, zastúpenej A., proti povinnej: **I.**, o **vymoženie 1 317,42 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 13Er/1763/2011, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. novembra 2012 č. k. 5CoE/192/2012-28, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie oprávneného **o d m i e t a .**

P povinnej náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Súdnemu exekútorovi došiel dňa 21. decembra 2011 návrh oprávneného na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým je k návrhu pripojený rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri R., zo 07. októbra 2011 sp. zn. WHB/O111/0367, ktorým bola žalovanej I. uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi B. sumu 1 317,42 eur s príslušenstvom.

Následne súdny exekútor požiadal Okresný súd Komárno o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Komárno uznesením zo dňa 11. januára 2012 č. k. 13Er/1763/2011-14 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Uviedol, že exekučným titulom je v tomto prípade Rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného pri R. sp. zn. WHB/O111/0367 zo 06. októbra 2011. Prvostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že zmluva o úvere uzavretá medzi účastníkmi konania je zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Súd považoval rozhodcovskú doložku obsiahnutú vo všeobecných obchodných podmienkach predmetnej zmluvy za nekalú, a preto neplatnú. Rozhodcovská doložka v zmluve o úvere nie je dohodnutá individuálne. Spotrebiteľ v tejto situácii vzhľadom na svoje majetkové a zárobkové pomery nemá právo relevantne sa proti návrhu zo strany veriteľa brániť, resp. sa zúčastniť konania či už pred rozhodcovským súdom alebo v občianskom súdnom konaní. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul sa teda uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Na základe týchto skutočností súd rozhodol o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie oprávneného uznesením z 30. novembra 2012 č. k. 5CoE/192/2012-28 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Odvolací súd v uznesení poukázal na ust. § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“); ust. § 45 ods. 1 a ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“).

Odvolací súd ďalej uviedol, že v zmysle citovaného ustanovenia Exekučného poriadku je zrejmé, že exekučný súd skúma najmä, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti návrhu, či je k nemu priložený exekučný titul opatrený potvrdením o vykonateľnosti, či exekučný titul je materiálne vykonaný v tom zmysle, že oprávnený a povinný sú osobami uvedenými v exekučnom titule, prípadne, či na nich prešlo právo alebo povinnosť exekučného titulu a tiež, či sú splnené podmienky podľa § 103 O. s. p., za ktorých môže súd konať. Z ustanovenia § 45 ods. 1 a 2 ZoRK však vyplýva, že súlad rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu s § 45 ZoRK je hmotnoprávnym predpokladom na vykonanie

exekúcie, a preto exekučný súd je povinný prihliadnuť v tejto časti konania, či sú dané dôvody neprípustnosti exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku. V danom prípade súdny exekútor požiadal o vykonanie exekúcie na podklade Rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri R., ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16. novembra 2011 a vykonateľnosť dňa 20. novembra 2011. Citovaným rozhodnutím bola povinná ako žalovaná zviazaná zaplatiť žalobcovi (oprávnenému) sumu 1 317,42 eur s príslušenstvom do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Z exekučného tituluje zrejmé, že rozhodcovský rozsudok vyhovel všetkým nárokom oprávneného, ktoré si tento uplatnil z titulu uzatvorenej Zmluvy o úvere uzatvorenej medzi žalobcom (právnym predchodcom oprávneného) a žalovanou (povinnou) dňa 03. decembra 2007. Exekučný titul bol vydaný v rozhodcovskom konaní na základe rozhodcovskej doložky, dojednanie ktorej v predmetnej spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou podmienkou, ktorá vo svojich účinkoch viedla k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytuje Smernica Rady 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len Smernica Rady 93/13/EHS), na čo správne poukázal exekučný súd. Exekučný titul je takto nevykonateľný v celom rozsahu.

Krajský súd dospel k rovnakému záveru ako prvostupňový súd, že v predmetnej exekučnej veci sa vymáha plnenie zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy (uzatvára sa vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy nemení; formulárová, adhézna, typová zmluva).

Okresný súd rozhodol správne, keď žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietol. Bolo povinnosťou exekučného súdu, aby preskúmal exekučný titul aj s ohľadom na ustanovenie § 45 ods. 1 ZoRK. Exekučný súd v rámci materiálneho preskúmania exekučného titulu sa zameriava na skúmanie hmotnoprávných predpokladov ako sú dovolenosť a možnosť plnenia a jeho súlad s dobrými mravmi. Kým formálna právoplatnosť je vždy bezvýnimočná, teda rozhodnutie buď je alebo nie je napadnuteľné riadnym opravným prostriedkom, materiálna právoplatnosť je flexibilnejšia a z vážnych dôvodov z nej existujú výnimky. V právnom poriadku tak existujú rozhodnutia, ktoré sú v zásade materiálne právoplatné, ale pre určitý okruh právnych vzťahov sa na ne hľadí ako by materiálne právoplatné neboli.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia tiež uviedol, že materiálna právoplatnosť rozhodnutí nie je bezvýnimočná a z vážnych dôvodov existujú z nej výnimky. Určenie týchto dôvodov a rozsahu v akom sa na účinky materiálnej právoplatnosti nemá prihliadať, určuje zákonodarca a súdu patrí do kompetencie aplikácia takto vyjadrenej právnej úpravy, pokiaľ nie je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi alebo medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené v súlade so zákonom (čl. 125 ods. 1 písm. a/, čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Tieto princípy sa vzťahujú aj na rozhodcovské rozsudky, ktoré nadobudnú účinky právoplatného rozhodnutia súdu (§ 35 ZoRK).

Exekučný súd bol teda v danom prípade oprávnený pri postupe podľa § 45 ZoRK hľadiť na rozhodcovský rozsudok ako by nebol materiálne právoplatný a mohol ho preskúmať z hľadísk vyjadrených v tomto ustanovení aj čo do materiálnej správnosti. Mohol teda skúmať, či sú dôvody na zastavenie uvedené v § 268 O. s. p. (v súčasnosti § 57 Exekučného poriadku), či rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Krajský súd sa stotožnil s dôvodmi v rozhodnutí okresného súdu a aj podľa názoru krajského súdu rozhodcovská doložka nebola spotrebiteľom vyjednaná, vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, a preto obavy, že slabšia strana (spotrebiteľ, povinný) si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplánovať, sú na mieste. Rozhodcovská doložka v predmetnej veci, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ ako prvý. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľné sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práva a povinnosti z takejto doložky odporuje dobrým mravom.

Rovnako správne okresný súd uzavrel, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve o úvere zo dňa 25. mája 2006 bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou podľa ust. § 53 ods. 1 a § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a od počiatku neplatnou podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy. Možno dodať, že rozhodnutie exekučného súdu zodpovedá a je správne aj v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS (čl. 3), ktorá bola implementovaná do slovenského právneho poriadku dňom 1. apríla 2004 zákonom č. 150/2004 Z. z. z 2. marca 2004, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (do ust. § 52 až 54 Občianskeho zákonníka). Podľa článku 288 Zmluvy o Európskej únii (bývalý článok 249 Zmluvy o založení ES) smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Členské štáty majú širokú možnosť voľby akú formu implementácie príslušnej smernice do svojho právneho poriadku zvolia.

Krajský súd uzavrel, že rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práva a povinnosti z takejto doložky odporuje dobrým mravom.

Oprávnený v dovolaní mal za to, že rozhodcovským rozsudkom bolo rozhodnuté v súlade so zákonom. Uviedol, že skutočnosť, že podmienky v spotrebiteľskej zmluve neboli individuálne dojednané sama osebe nezakladá ich neprijateľnosť. To, že rozhodcovské konanie inicioval ako oprávnený z titulu neplnenia si povinnosti riadne a včas zo strany povinného nemôže mať za následok neplatnosť rozhodcovskej doložky. Podľa jeho názoru rozhodcovská doložka bola dohodnutá v súlade so zákonom. Oba sudy nesprávne aplikovali v danej veci ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, ktoré nebolo v čase dojednania rozhodcovskej doložky účinné, čím narušili princíp právnej istoty účastníkov. Predložením návrhu na uzavretie rozhodcovskej doložky si oprávnený plnil povinnosť, ktorá mu vyplývala zo zákona o bankách, ktorý je špeciálnym predpisom upravujúcim prípustnosť rozhodcovskej zmluvy a podmienky jej uzavretia v spotrebiteľských vzťahoch, kde je dodávateľom banka. Poukázal aj na nesprávnosť slovenského prekladu Smernice Rady 93/13/EHS, z ktorej súd neprijateľnosť rozhodcovskej doložky vyvodil, z čoho vyplýva, že sudy nižšieho stupňa vec nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a konanie zaťažili vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Ďalej uviedol, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu a je záväzný aj pre exekučný súd a predstavuje prekážku *res iudicata*. Prvostupňový a odvolací súd rozhodli o neprijateľnosti zmluvného dojednania *ex offio* napriek tomu, že exekučnému súdu nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia oprávnenie rozhodovať o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky. Podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je exekučný súd povinný *ex offio* skúmať iba súlad exekučného titulu so zákonom, teda materiálnu a formálnu stránku vykonateľnosti tohto titulu nie jeho vecnú správnosť (skutkové a právne závery). Zároveň uviedol, že zákon o rozhodcovskom konaní umožňuje povinnému podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku žalobu na jeho zrušenie. Povinná v danej veci nevyvinula žiadnu aktivitu za účelom ochrany svojich práv v rozhodcovskom konaní ani v čase po jeho vydaní a súd nemá nahrádzať pasivitu spotrebiteľa. V tomto smere oprávnený poukázal na stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-40/08 z 29. januára 2008 *Asturcom (Telecomunicaciones SL proti Cristina Rodríguez Nogueira* v bode 47. Nesprávnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa dovolateľovi ako oprávnenému odoprelo právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, čo sa rovná odmietnutiu spravodlivosti. Z týchto dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne, aby dovolací súd zrušil uznesenie súdu prvého a druhého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinná sa k dovolaniu oprávneného nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O. s. p. skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a) odvolací

súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol oprávnený dovolaním nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v ustanovení § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p. Dovolanie oprávneného preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p.

možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesné neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/, g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v do volacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Oprávnený namieta vadu podľa § 237 písm. a/ O. s. p., t. j., že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná iba, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť. Rozhodovanie súdov v exekučných veciach ale vyplýva priamo zo zákona (viď. § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku. V danej veci dovolací súd nezistil vadu podľa § 237 písm. a/ O. s. p.

Oprávnený namieta vadu podľa § 237 písm. d/ O. s. p., t. j., že sa v tej istej veci už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Podľa § 159 ods. 3 O. s. p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Prekážka rozsúdenej veci (*rei iudicatae*) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania.

Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutočných tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j., ak vyplýva z rovnakého skutku).

Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej nie je významné ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplné. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade konaniu v exekučnej veci oprávneného proti povinnej na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a. s., nepredchádzalo žiadne iné konanie na exekučnom súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté.

Vzhľadom na uvedené, konanie nie je zaťažené dovolateľom namietanou vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. d/ O. s. p.

Podľa názoru oprávneného je konanie súdov postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. e/ O. s. p., ktorej sa mali sudy ako to vyplýva z obsahu dovolania dopustiť zrejme tým, že

skúmali podmienky vydania rozhodcovského rozsudku, hoci povinná nevyvinula žiadnu aktivitu na takýto prieskum. Oprávnený túto vadu namieta neopodstatnene.

Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu možno začať konanie vo veciach uvedených v ustanovení § 81 ods. 1 a 2 O. s. p. Ak nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak takéto konanie napriek tomu prebieha treba ho v ktoromkoľvek štádiu konania zastaviť.

Exekučný súd v danej veci začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, tzn., že v danej veci bol návrh na začatie exekučného konania podaný. V tomto prípade z obsahového hľadiska (§ 41 ods. 2 O. s. p.) nejde zo strany oprávneného o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O. s. p., ale o námietku, ktorou napáda vecnú správnosť postupu a právnych záverov súdov, resp. ich právne posúdenie veci.

Námietka oprávneného o existencii vady uvedenej v ustanovení § 237 písm. e/ O. s. p. preto nie je opodstatnená.

Oprávnený ďalej tvrdil, že konanie súdu je postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p., ktorej sa súdy oboch stupňov dopustili tým, že odopreli vykonateľnosť právoplatného a vykonateľného exekučného titulu vydaného v súlade so zákonom.

Na námietku oprávneného, že exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky, dovolací súd prihliadal iba v súvislosti so skúmaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade uvedenej v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p., resp. či v konaní pred súdmi nižších stupňov nebola oprávnenému ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. O procesnú vadu konania uvedenú v tomto ustanovení ako správne poukázal oprávnený ide tiež v prípade zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre to neboli splnené zákonom stanovené podmienky. Takým zamietnutím sa totiž oprávnenému odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia.

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých v dôsledku nesprávneho postupu súdu bol vylúčený.

V danom prípade súdny exekútor požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe návrhu oprávneného na podklade exekučného titulu - rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd napadnutým uznesením žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že rozhodcovské konanie sa uskutočnilo na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, čím rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Z obsahu spisu vyplýva, že prvostupňový aj odvolací súd posudzovali splnenie podmienok na udelenie poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie na základe predmetného rozhodcovského rozsudku.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platnej rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky.

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (dohodnutej v rámci daného spotrebiteľského vzťahu, ktorý je právne založený spotrebiteľskou zmluvou - zmluvou o úvere) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa tvoriacich samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa.

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou nebránia ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľ. Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu, a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci (pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné), v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. V spotrebiteľských veciach je zvýraznený princíp ochrany práv spotrebiteľa, čo znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd naplňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej. Listiny predložené oprávneným takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o úvere uzavretej medzi oprávneným a povinným vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže jej súčasťou sú (ako

predtlačení formulár) Obchodné podmienky pre úver, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v týchto podmienkach. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky. Preto správnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súdy neodňali oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Oprávnený v dovolaní ďalej tvrdil, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p). Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tohto tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné; o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky k námietkam oprávneného ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom samo osebe, ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p. ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie oprávneného odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Dovolací súd úspešnému povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 20. marca 2014

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová